

Alustavaa yhteenvetoa TR1 vaihtoehtoista

Pinta-alatavoitteet

TR1 27.1.2026 AK

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Ajankohtaista

- Excel-kooste työn alla erilaisten vaihtoehtojen rakentamiseen
  - Taulukossa luontotyyppiryhmät yhdistetään ("Tila": luontotyyppien tilan parantaminen, 30 % v. 2030 mennessä), jotta voidaan helpommin tuottaa eri yhteisvaihtoehtoja (vrt. TR1 työtilassa nyt oleva nykyinen excel: [TR1_yhteenvetotaulukot.xlsx](#))
  - Suotuisaan viitealaan ja palauttamiseen liittyvät taulukot erikseen luontotyyppiryhmittäin
  - Tuntemattomassa tilassa olevan pinta-alan taulukko erikseen
- Pienryhmien työ vielä kesken: luontotyyppien kokonaispinta-aloista, ei-hyvässä tilassa olevasta pinta-alasta jne. on erilaisia vaihtoehtoja, luvut tarkentuvat vielä joidenkin luontotyyppiryhmien osalta

Huomioita pinta-alojen laskemisesta ja tavoitetasojen asettamiseen vaikuttavia linjauksia

- Lopulliseen ennallistamissuunnitelman excel-formaattiin tarvitaan **yksi lukuarvo**, vaihteluvälin ilmoittaminen on vapaaehtoista – Toistaiseksi joillain luontotyypeillä on vaihteluväli mukana laskelmissa, miten menetellään?
- Asetuksessa olevien **poikkeusten käyttö** (Art 4) vaikuttaa pinta-alojen laskemiseen ja tavoitetasoihin kaikissa vaihtoehdoissa. Miten huomioidaan TR1 vaihtoehtoisissa esityksissä – otetaanko käyttöön kaikissa?
  - Erittäin yleiset, laajalle levinneet luontotyypit (3 luontotyyppiä)
  - Suotuisan viitealan alempi tavoitetaso (90-100 %) – otetaanko käyttöön kaikille palauttamista tarvitseville luontotyypeille vai vain osalle?
- **Pinta-alojen päällekkäisyys** ja niiden huomioiminen vaikuttaa laskelmiin
- **Luontotyyppiryhmien sisäiset vaihtoehdot** (esim. metsät, suot) vaikuttavat pinta-aloihin ja laskelmiin, lopulliset esitykset pinta-aloista tarvitaan
  - Soiden osalta toistaiseksi hahmoteltu kahta erilaista vaihtoehtoa (tilan parantaminen):
1) ”kunnianhimoinen” ja 2) ”maltillinen”
  - Luonnonmetsien (9010) ei-hyvässä tilassa oleva pinta-ala

Artikla 4(5) poikkeus (pinta-alan palauttaminen)

- Jäsenvaltio voi todeta, että joidenkin luontotyyppien osalta ei ole mahdollista ottaa käyttöön pinta-alaa palauttavia toimenpiteitä kaikella tarvittavalla lisäpinta-alalla ja saavuttaa suotuisaa viitealaa (FRA) v. 2050 mennessä. Tällöin voidaan ottaa käyttöön poikkeus (artikla 4, kohta 5).
- Alhaisempi prosenttiosuus FRA:n saavuttamiseen tarvittavan lisäpinta-alan osalta voidaan asettaa 90-100 % välille 100 %:n sijasta.
- Ennallistamissuunnitelmaan tarvitaan lista ja päätös poikkeuksen piiriin kuuluvista luontotyypeistä.
- Jokaiselle luontotypille on yksitellen määriteltävä sopiva prosenttiosuus (90-100 % välille) ja ilmoitettava vuoteen 2050 mennessä palautettava tavoitepinta-ala.
- **Poikkeuksen käyttäminen on perusteltava** ennallistamissuunnitelmassa kullekin luontotypille erikseen

LDIR: Suojelutasoarviointiin perustuva esitys ”maksimivaihtoehto”

TR1 esittämä vaihtoehto 1 (VE1)

TR1 esittämä vaihtoehto 2 (VE2)...

Tavoitteet ja tavoitetasot:

Keskeiset valinnat:

Tavoitetasot

- Luontotyyppilistaus ja **tavoitepinta-alat**
- Listaus lajien elinympäristöistä ja pinta-aloista

Toimenpiteet, joilla päästään tavoitteisiin:

Keskeiset valinnat:

Valitut toimenpiteet ja niiden kuvaus:
1) Ryhmiteltynä ja nimettynä ymmärrettävästi ja 2) toimien kuvaukset yksityiskohtaisemmin ja erikseen -> kustannusarvio

Priorisoidaanko toimet Natura-alueille? (km²)

Tehdäänkö toimia myös Natura-alueiden ulkopuolella? (km²)

Muut valinnat

Toimenpide- ja ohjauskeinokokonaisuus vaihtoehto 1.
kustannusarvio €

Toimenpide- ja ohjauskeinokokonaisuus vaihtoehto 2.
kustannusarvio €

- Lista ja kuvaus toimenpiteistä ja ohjauskeinoista

Alustava: TR 1:n yhteisesti rakennetut alustavat työvaihtoehdot

Vaihtoehdot nimetään yhdessä TR1 kanssa

MALLI

LDIR: Suojelutasoarviointiin perustuva esitys ”maksimivaihtoehto” (VE0) ”tasaisesti kaikkea”

MALLI

TR1 esittämä vaihtoehto 1 (VE1) ”työnimi: pienet ensin”

MALLI

TR1 esittämä vaihtoehto 1 (VE2) ”työnimi: isot hehtaarit”

TR1
ESITYS

TR1 esittämä vaihtoehto 1 (VE3) ”työnimi: tasapainotettu ratkaisu”

TR1 esittämä vaihtoehto 2 (VE4)...

Tila

FRA

Tuntematon
pinta-ala

Kuvaus: Luontodirektiivin mukaisen suojelutasoarvioinnin asiantuntija-arviona tuotetut pinta-alat kaudelta 2019-2024 – ”luonnontieteellinen maksimivaihtoehto”

Kuvaus: Pienryhmien tuottamat pinta-alaehdotukset, joista muodostettu vaihtoehto 1. Priorisoidaan pieniä, harvinaisia ja uhanalaisia luontotyyppisiä.

Kuvaus: Pienryhmien tuottamat pinta-alaehdotukset, joista muodostettu vaihtoehto 2. Priorisointiperusteina ennallistettavan pinta-alan mahdollisimman suuri kasvattaminen.

Kuvaus: Pienryhmien tuottamat pinta-alaehdotukset, joista yhteisesti TR1:ssä muodostettu vaihtoehto 3. Tavoite löytää tasapainoinen ratkaisu pienialaisten ja laajapinta-alaisten luontotyyppien huomioimisessa.

LDIR: Suojelutasoarviointiin perustuva esitys (VE0)

”Tasaisesti kaikkea”

- ”Luonnontieteellinen maksimivaihtoehto”
- Ennallistamisasetuksen mukainen
- Pohjalla suojelutasoarvioinnin (2025) kokonaispinta-alat ja suotuisat viitealat
- ”Tasaisesti kaikkea”: luontotyypeistä ennallistetaan ja palautetaan tasaisesti 30 % vuoteen 2030 mennessä, (60 % v. 2040 ja 90 % v. 2050 mennessä)
- Poikkeuksia (Art 4) ei käytössä

Luontodirektiivin luontotyyppien kokonaispinta-alat (km²)

Tilan parantaminen (ei-hyvässä tilassa olevan pinta-alan ennallistaminen)

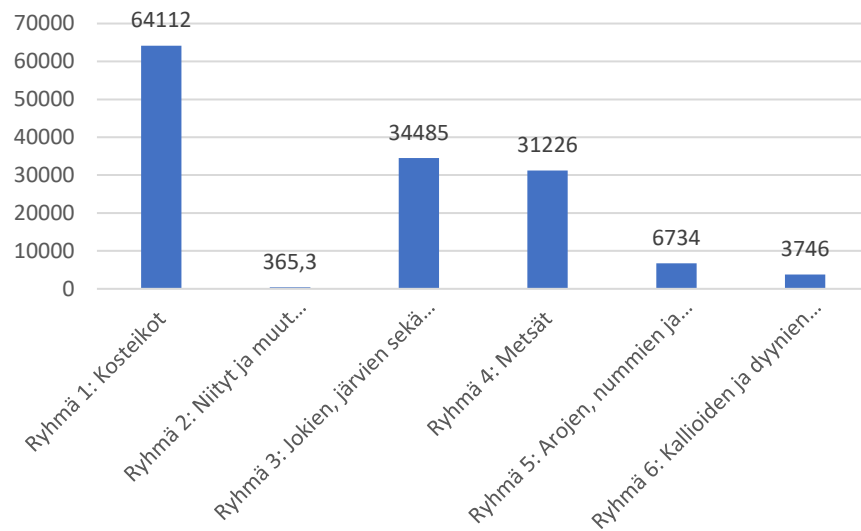
Luontotyyppiryhmä

Suojelutasoarviointiin perustuva esitys nk. ”maksimivaihtoehto”

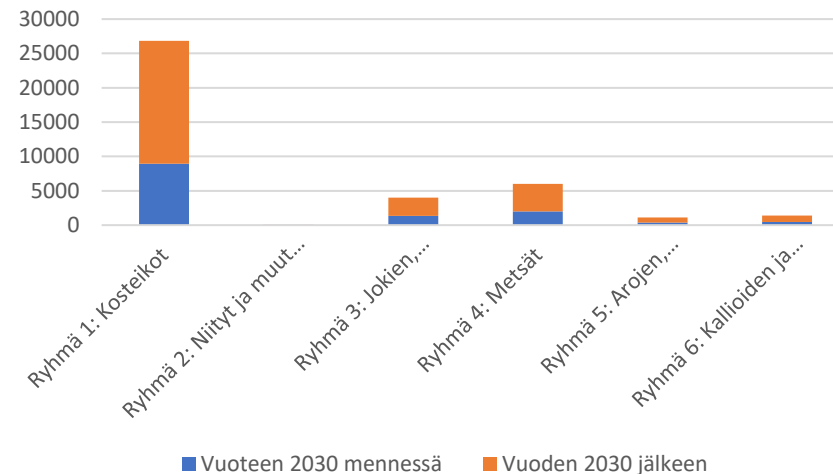
	Kokonais pinta-ala, km2 MIN	Kokonais pinta-ala, km2 MAX	Kokonais pinta-ala, km2 (ka)	Ei-hyvä pinta-ala, km2 MIN	Ei-hyvä pinta-ala, km2 MAX	Ei-hyvä pinta-ala, km2 (ka)	Tilan parantaminen (30 %)	Tilan parantaminen (60 %)	Tilan parantaminen (90 %)	Tilan parantaminen (Art 4(2) poikkeus kanssa %)	
Ryhmä 1: Kosteikot	63243	64981	64112	29071	30535	29803	8941	17882	26822	25508-26684	0,3
Ryhmä 2: Niityt ja muut laidunalueiden luontotyypit			365,3	19,2	19,4	19,3	5,8	11,6	17,4		0,3
Ryhmä 3: Jokien, järvien sekä tulva- ja ranta-alueiden luontotyypit	34468	34503	34485			4463	1339	2678	4017	3626	0,3
Ryhmä 4: Metsät	31224	31228	31226	5828	7560	6694	2008	4017	6025		0,3
Ryhmä 5: Arojen, nummien ja pensaikkojen luontotyypit			6734	1219	1220	1220	366	732	1098		0,3
Ryhmä 6: Kallioiden ja dyynien luontotyypit	3707	3784	3746	1526	1615	1571	471	942	1414		0,3
yhteensä			140668			43770	13131	26262	39393		0,3

Huom. Luvut eivät tässä kumulatiivisia

Luontotyyppiryhmäkohtaiset kokonaispinta-alat (km²)

Luontotyyppiryhmäkohtainen ennallistamistarve v. 2030 ja 2050 mennessä (km²)

TR1 vaihtoehto 1 (VE1) ”työnimi: pienet ensin”

- Luontotyypeistä priorisoidaan pienialaisia, harvinaisia ja uhanalaisia
- Pienialaisia luontotyyppinä erityisesti kallioiden ja dyynien –ryhmässä ja niityissä

Pienet ensin-vaihtoehto rakennettu alustavasti seuraavasti:

- Pienialaiset luontotyypit priorisoidaan
- Sisävesiluontotyypit: pienvesipainotus-vaihtoehto
- Suot: käyttöön ”maltillisempi” vaihtoehto (skenaario 2)
- Metsät: metsäluontotyyppiryhmän sisäiset pinta-alavaihtoehdot? Miten huomioidaan osana vaihtoehtoa? Toistaiseksi vaihteluväli mukana laskelmissa.
- Poikkeukset erittäin yleisten, laaja-alaisten luontotyyppien osalta Art 4 otetaan käyttöön
- Poikkeusta suotuisten viitealojen osalta (Art 4(5)) ei oteta käyttöön pienialaisten luontotyyppien osalta, koska ne halutaan priorisoida
- Lajien elinympäristöt huomioidaan ”pienet ensin” vaihtoehdossa: painoarvo niille pienialaisille luontotyypeille, joissa erityisiä synergioita lajien elinympäristöjen tilan parantamiseen

TR1 vaihtoehto (VE2): ”työnimi: isot hehtaarit”

- Luontotyypeistä priorisoidaan laaja-alaisia luontotyyppisiä, joiden ennallistamisella ja palauttamisella on mahdollista saattaa hyvään tilaan laajoja alueita eli tavoite on kasvattaa ennallistettavaa pinta-alaa mahdollisimman paljon
- Hyvin isoja pinta-aloja erityisesti suo- ja vesiluontotyypeissä

Isot hehtaarit-vaihtoehto rakennettu alustavasti seuraavasti:

- Jätetään pieniä luontotyyppisiä kokonaan pois v. 2030 tavoitteista ja tavoitellaan niiden parantamista vasta myöhemmin 2030 jälkeen
- Sisävesiluontotyypit: käyttöön VHS/MHS-vaihtoehto (painopiste ”isoissa ratkaisuihin”)
- Suot: tässä vaihtoehdossa käyttöön laajin ja kunnianhimoisin soiden ennallistamisen vaihtoehto (skenaario 1)
- Metsät: painotus laaja-alaisen metsäluontotyyppien ennallistamisessa ja palauttamisessa
- Poikkeukset Art 4 käyttöön, poikkeus Art 4(5) käyttöön myös pienialaisilla luontotyypeillä
- Lajien elinympäristöt huomioidaan ”isot hehtaarit” vaihtoehdossa: painoarvo niille laaja-alaisille luontotyypeille, joissa erityisiä synergioita laajien elinympäristöjen tilan parantamiseen

TR1 vaihtoehto (VE3) ”työnimi: tasapainotettu ratkaisu”

- Luontotyypeistä priorisoidaan pienialaisia ja uhanalaisia luontotyyppijä, mutta pyritään kohti tasapainoisempaa ratkaisua myös laaja-alaisten luontotyyppien huomioimisessa. Näin ollen luontotyyppijä (ja niiden alatyyppijä) voidaan priorisoida erilaisin perustein:
  - Natura-painotus? priorisoidaan ne luontotyyppit, joiden tilaa voidaan parantaa suurella pinta-alalla Natura-alueilla v. 2030 mennessä
  - Priorisoidaanko uhanalaiset ja epäsuotuisalla suojelutasolla (U2) olevat luontotyyppit? EU-tasolla priorisoidut eli erittäin tärkeiksi arvioidut luontotyyppit priorisoidaan?
  - Suotuisalla suojelutasolla olevista luontotyypeistä ei huomioida ollenkaan ei-hyvässä tilassa olevan pinta-alan osuutta tai huomioidaan vain osa?
  - Lajien elinympäristöjen huomioiminen ”tasapainotetussa” vaihtoehdossa? Priorisoidaanko niitä luontotyyppijä, joilla synergioita kaikkein eniten tilan parantamista tarvitseviin lajien elinympäristöihin?
  - Priorisoidaanko ne luontotyyppit, joilla paljon tuntemattomassa tilassa olevaa pinta-alaa (ja sitä kautta tulossa todennäköisesti lisää ei-hyvää pinta-alaa)?
  - Sisävesiluontotyypeistä käyttöön tasapaino-ratkaisu (VHS+pienvedet)?
  - Metsät ja suot vaihtoehtojen käyttö tasapainotetussa ratkaisussa?
  - Poikkeukset Art 4 käyttöön?

TR1 vaihtoehto (VE3) ”työnimi: tasapainotettu ratkaisu” –

- Projekti- ja ohjausryhmälle vietävien esitysten lukumäärä?
- Tila + FRA + tuntemattomassa tilassa oleva pinta-ala = TR1 esitys
- Suoluontotyypit dominoivat – vaikea saavuttaa 30 % tavoitetta (tilan parantaminen), koska ei-hyvässä tilassa oleva pinta-ala on hyvin suuri
- **Luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen priorisoinnin pitäisi heijastua ennallistamissuunnitelmaan valituissa toimenpiteissä!**